

Borgere med selvrappporteret hjerte- kar-sygdom i Region Nordjylland 2025

Opgørelser baseret på sundhedsprofilen
'Hvordan har du det?' 2025

Introduktion

Denne rapport beskriver borgere med selvrapporteret hjerte-kar-sygdom i Region Nordjylland. Alle resultater, der præsenteres i rapporten er baseret på spørgeskemaundersøgelsen ”Hvordan har du det?” 2025. Undersøgelsen blev gennemført i perioden 4. februar til 18. maj 2025. Spørgeskemaet blev udsendt til 34.500 nordjyder hvoraf 14.338 personer besvarede.

I spørgeskemaet stilles spørgsmålet ‘For hver af de følgende sygdomme og helbredsproblemer bedes du angive, om du har den nu, eller har haft den tidligere. Hvis du har haft den tidligere, bedes du angive, om du har eftervirkninger. Der indgår 18 sygdomme i spørgsmålet.

Hjerte-kar-sygdom er i denne rapport en gruppering af sygdommene blodprop i hjertet, hjertekrampe (angina pectoris) samt hjerneblødning, blodprop i hjernen.

I denne rapport er analysen afgrænset til de borgere, der har svaret at de har hjerte-kar-sygdom nu, eller har haft det tidligere og har eftervirkninger.

I rapporten indledes med en præsentation af hjerte-kar-sygdom i Nordjylland – hvor mange er der i Nordjylland, hvordan fordeler de sig på køn og alder mv. Derefter præsenteres gruppen af borgere med hjerte-kar-sygdom. Dernæst følger sundhedsvaner blandt borgere med hjerte-kar-sygdom, trivsel og behandlingsbyrde.

Derudover er der fokus på sundhedskompetence og digital parathed samt besøg ved egen læge og til afslutning seksuel sundhed.

Til sidst i rapporten kan du læse definitionerne på de indikatorer, der indgår i rapporten, fx, hvordan ‘søvnbesvær’ og ‘ensomhed’ er defineret.

Hjerte-kar-sygdom blandt nordjyderne

Tabel 1: Hjerte-kar-sygdom i Nordjylland – køn, alder og sociale forhold

		Hjerte-kar-sygdom	Antal
Alle		6	24147
Køn	Mænd	7	14512
	Kvinder	4	9635
Mand	16-24 år	2	376
	25-44 år	2	803
	45-66 år	6	4377
	67+ år	13	8956
Kvinde	16-24 år	1	247
	25-44 år	1	699
	45-66 år	4	2753
	67+ år	9	5936
Uddannelse	Grundskole	9	4517
	Gymnasie/erhvervsfaglig	5	8234
	Kort videregående	6	2134
	Mellemlang	5	4242
	Lang videregående	4	1763
Arbejde	I arbejde	2	5270
	Ikke i arbejde	9	17062

Baseret på selvrapporteret hjerte-kar-sygdom i sundhedsprofilundersøgelsen svarer 6% af nordjyderne, at de har hjerte-kar-sygdom.

Blandt mændene er der 7% der har hjerte-kar-sygdom, mens det blandt kvinder er 4%. Aldersmæssigt er der langt flere i de ældste aldersgrupper, der svarer, at de har hjerte-kar-sygdom, sammenlignet med de yngre aldersgrupper.

Ser vi på uddannelsesniveau er der 9% blandt nordjyder med grundskole som længst fuldførte uddannelsesniveau, der har hjerte-kar-sygdom, mens andelen blandt borgere med lang videregående uddannelse er 4%.

9% blandt nordjyder, der ikke er i arbejde, har hjerte-kar-sygdom, mens det gælder 2% af de beskæftigede nordjyder.

Karakteristik af borgere med hjerte-kar-sygdom

Tabel 2: Køn, alder og sociale forhold blandt borgere med hjerte-kar-sygdom

		Andel blandt borgere med hjerte-kar-sygdom
Køn	Mænd	60
	Kvinder	40
Mand	16-24 år	3
	25-44 år	6
	45-66 år	30
	67+ år	62
Kvinde	16-24 år	3
	25-44 år	7
	45-66 år	29
	67+ år	62
Uddannelse	Grundskole	22
	Erhvervsfaglig	39
	Kort videregående	10
	Mellemlang	20
	Lang videregående	8
Arbejde	I arbejde	24
	Ikke i arbejde	76
Sygdom	Har én anden sygdom	13
	Har to eller flere andre sygdomme	81

I tabel 2 ser vi på, hvordan gruppen af nordjyder med hjerte-kar-sygdom ser ud. Det fremgår af tabellen, at 60% er mænd, mens 40% er kvinder. Ikke overraskende er næsten to tredjedele i aldersgruppen 67+, mens omkring hver tredje nordjyde med hjerte-kar-sygdom er mellem 45-66 år.

Når det kommer til uddannelse, er der 22% af nordjyderne med hjerte-kar-sygdom, der har grundskole som længst fuldførte uddannelsesniveau, 39% har erhvervsfaglig uddannelse, mens de sidste 38% har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.

24% er beskæftigede, mens 76% er pensionister eller på anden vis udenfor arbejdsmarkedet.

Blandt gruppen af nordjyder med hjerte-kar-sygdom har 13% en yderligere kronisk sygdom, mens hele 81% har to eller flere andre kroniske sygdomme.

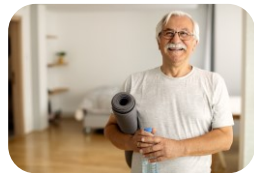
Emma og Mikkel 16-24 år

Mads og Sofie 25-44 år

Christina og Kasper 45-66 år

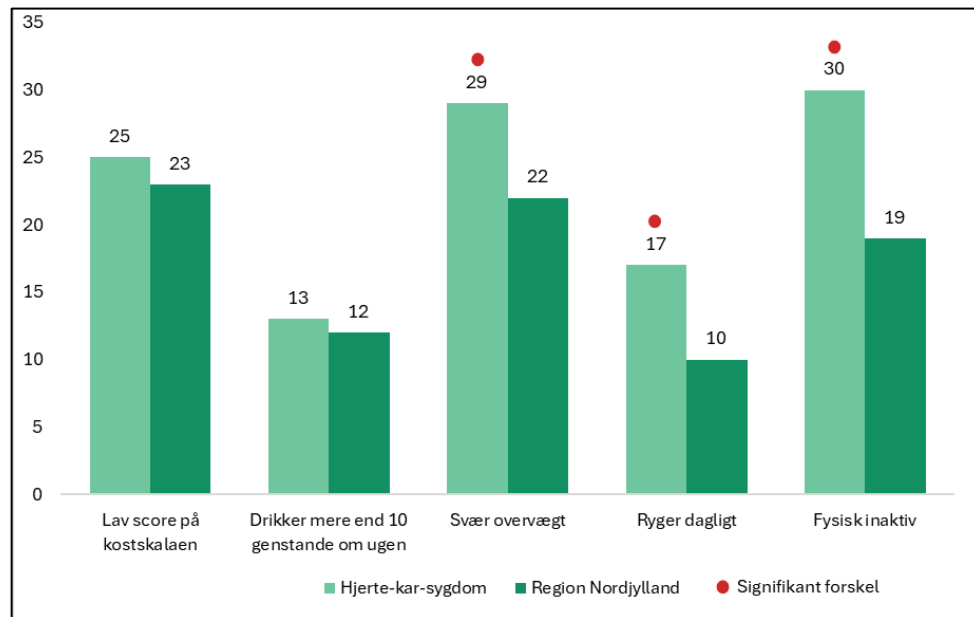
Jens og Kirsten 67+ år

Sundhedsvaner

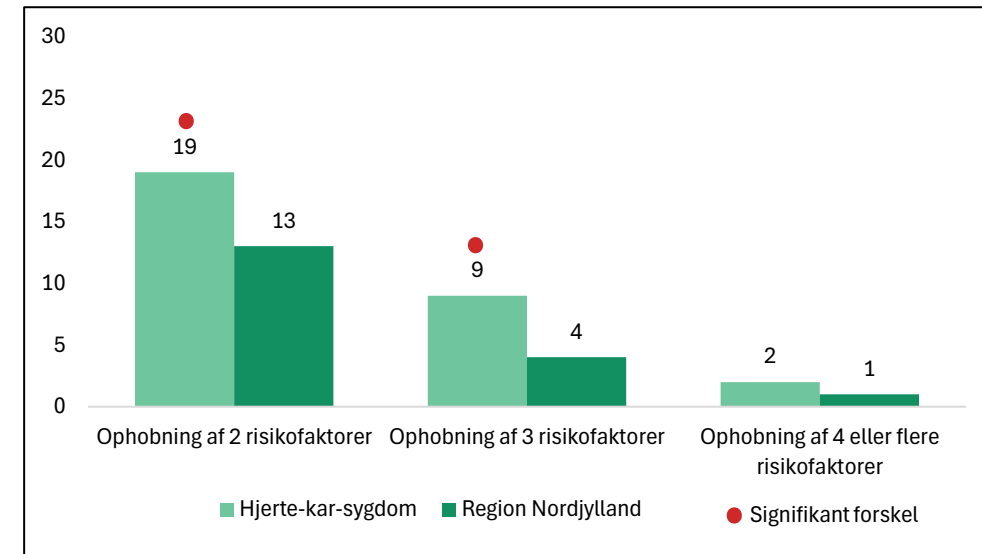

Ophobning af risikofaktorer: opgør hvor mange borgere, der har to, tre eller 4 eller flere sundhedsvaner, der kan udgøre en risiko for deres helbred. Inkluderet i opgørelsen er de fem parametre, der opgøres i figur 1.

Figur 1: Sundhedsvaner blandt borgere med hjerte-kar-sygdom. 2025. Procent

Figur 2: Ophobning af risikofaktorer blandt borgere med hjerte-kar-sygdom. 2025. Procent

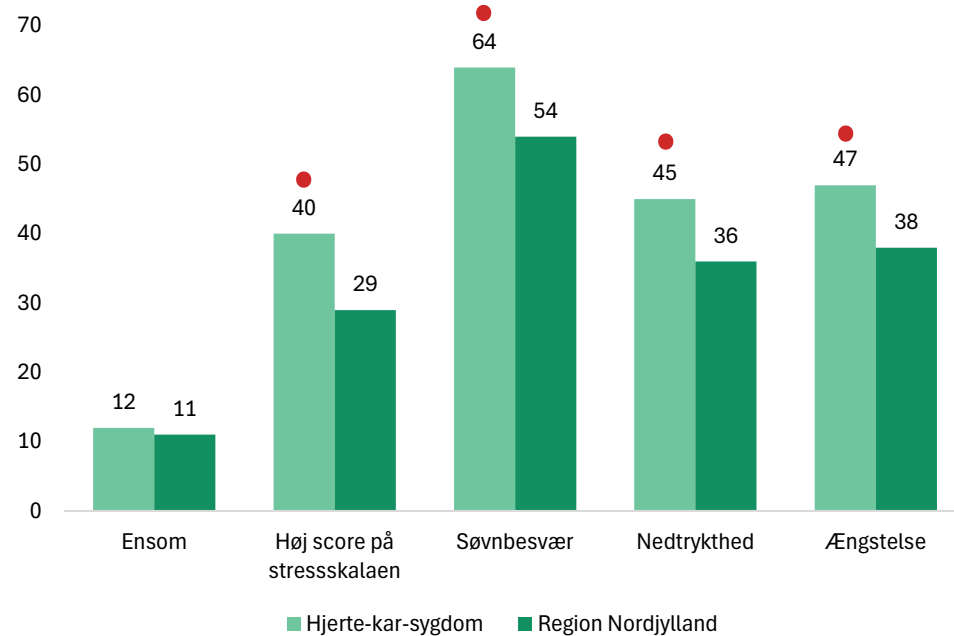

Figur 1 viser, at borgere med hjerte-kar-sygdom i højere grad har svær overvægt, en større andel ryger dagligt og kan karakteriseres som fysisk inaktive sammenlignet med gennemsnittet for Region Nordjylland.

For ophobning af risikofaktorer er der en større andel blandt borgere med hjerte-kar-sygdom der har to eller tre sundhedsvaner, der kan udgøre en risiko for deres helbred, sammenlignet med det regionale gennemsnit, hvilket fremgår af figur 2.

Mental sundhed og trivsel

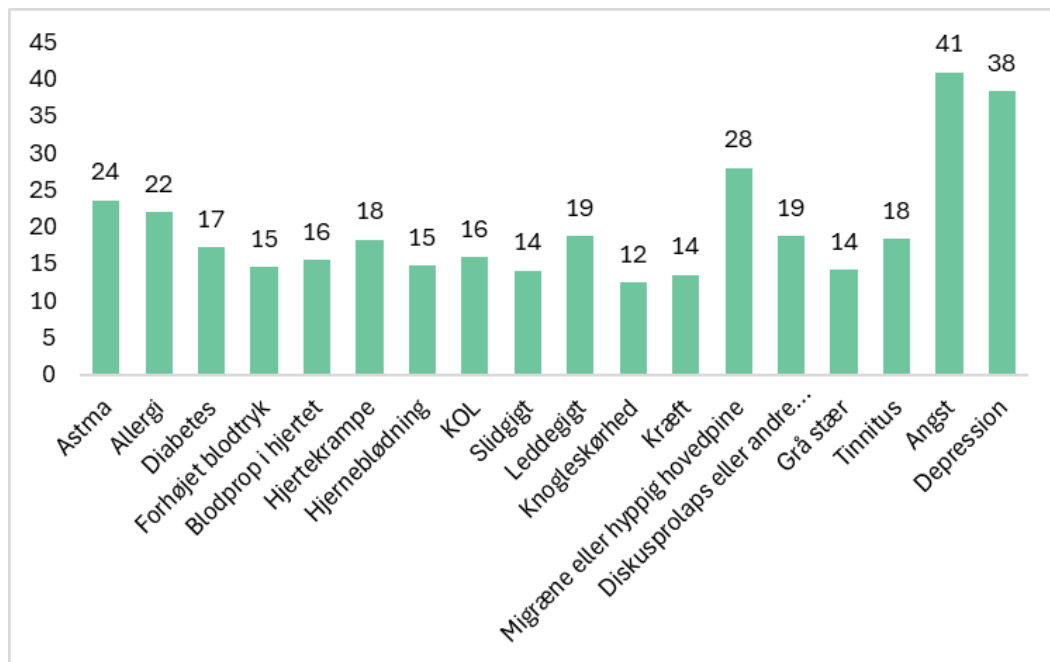
Figur 3: Trivsel og mental sundhed blandt borgere med hjerte-kar-sygdom. 2025. Procent

På de udvalgte faktorer omkring mental sundhed og trivsel viser figur 3, at flere borgere med hjerte-kar-sygdom har høj score på stresskalaen og oplever at være meget generet af søvnbesvær, nedtrykthed og ængstelse sammenlignet med gennemsnittet for alle borgere i Region Nordjylland.

Behandlingsbyrde

Figur 4: Høj behandlingsbyrde blandt borgere med forskellige sygdomme. 2025. procent

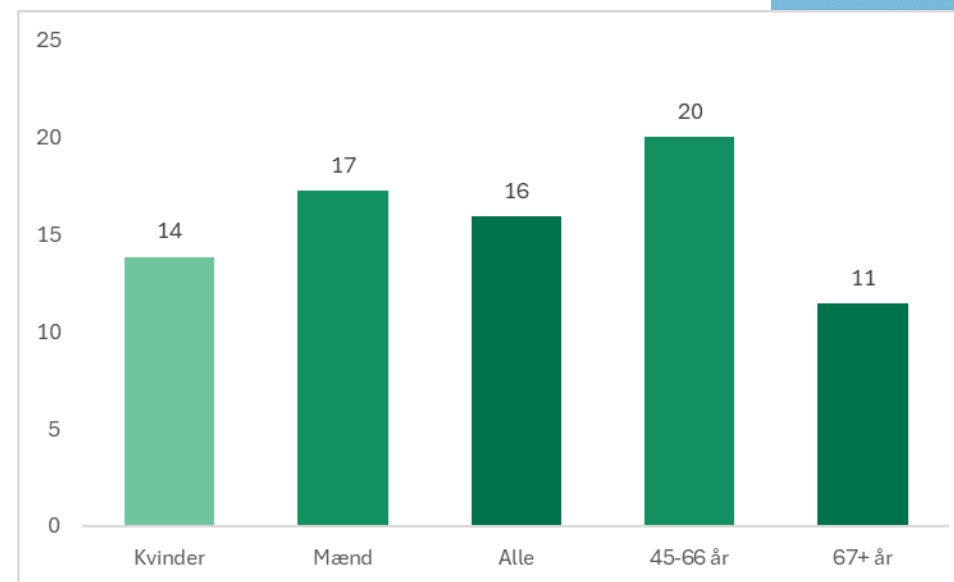

Figur 4 viser, at blandt de forskellige sygdomme svinger andelen, der oplever høj behandlingsbyrde, fra 12% til 41%. For de tre sygdomme, der indgår i hjerte-kar-grupperingen er andelen med høj behandlingsbyrde hhv. 16, 18 og 15%.

Af figur 5 fremgår det, at for den samlede gruppe med hjerte-kar-sygdom er oplever 16% høj behandlingsbyrde. Med 20% er der flest i aldersgruppen 45-66 år, der oplever høj behandlingsbyrde.

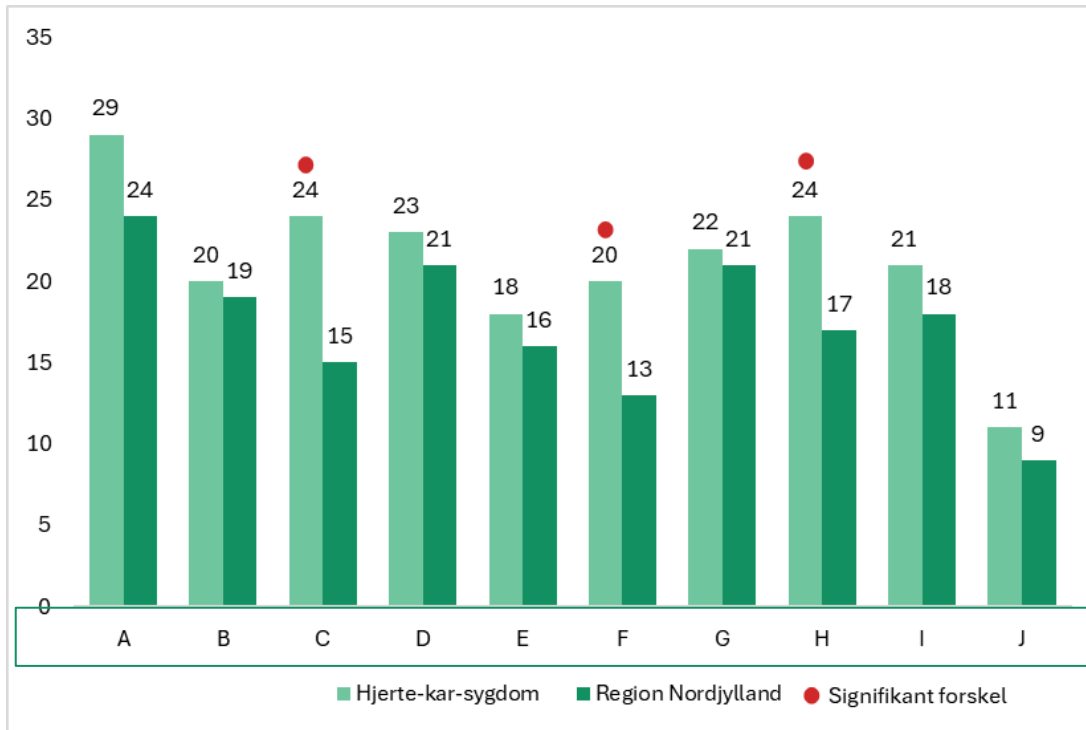
Behandlingsbyrde omhandler det besvær, der kan følge med at have en sygdom og skulle følge behandling. Det er eksempelvis at skulle hente medicin, huske at tage medicin, kontakte sundhedsvæsenet, gennemføre tilrådede livsstilsændringer og inddrage familie og venner.

Figur 5: Høj behandlingsbyrde opgjort på køn og aldersgrupper blandt borgere med hjerte-kar-sygdom. 2025. procent

Sundhedskompetence

Figur 6: Sundhedskompetence blandt borgere med hjerte-kar-sygdom. 2025. Procent.

Grafen viser, at der er tre udsagn, hvor en større andel af borgere med hjerte-kar-sygdom har svaret 'svært' eller 'meget svært', når der sammenlignes med det regionale gennemsnit. Det gælder tre udsagn læse og forstå information.

Sundhedskompetence handler om den enkeltes evne til at få adgang til, forstå, vurdere og anvende information om sundhed, det vil sige kompetencer som den enkelte anvender, for at kunne håndtere sit helbred. Det omfatter både evnen til at finde informationer om sundhed, og hvad man kan gøre for at bevare et godt helbred, holde forskellig information op imod hinanden, finde og beslutte handlemuligheder i konkrete situationer og kunne føre dem ud i livet. Sundhedskompetence afhænger derfor på den ene side af den enkeltes kompetencer, på den anden side af sundhedsvæsenets kompleksitet og tilbud, som den enkelte skal navigere rundt i.

Grafen viser de borgere, der har svaret 'svært' eller 'meget svært' på de udsagn, der fremgår af boksen.

- A: Sikre dig, at sundhedsprofessionelle forstår dine problemer rigtigt
- B: Være i stand til at tale om dine helbredsproblemer med en sundhedsprofessionel
- C: Udfylde skemaer med sundhedsoplysninger rigtigt
- D: Have gode samtaler om dit helbred med læger
- E: Præcist følge de anvisninger, du får af sundhedsprofessionelle
- F: Læse og forstå skriftlig information om sundhed
- G: Blive ved med at spørge den sundhedsprofessionelle, indtil du har forstået det, du har brug for
- H: Læse og forstå al information på medicinindpakninger
- I: Stille spørgsmål til sundhedsprofessionelle for at få den information, du har brug for
- J: Forstå, hvad sundhedsprofessionelle vil have dig til at gøre

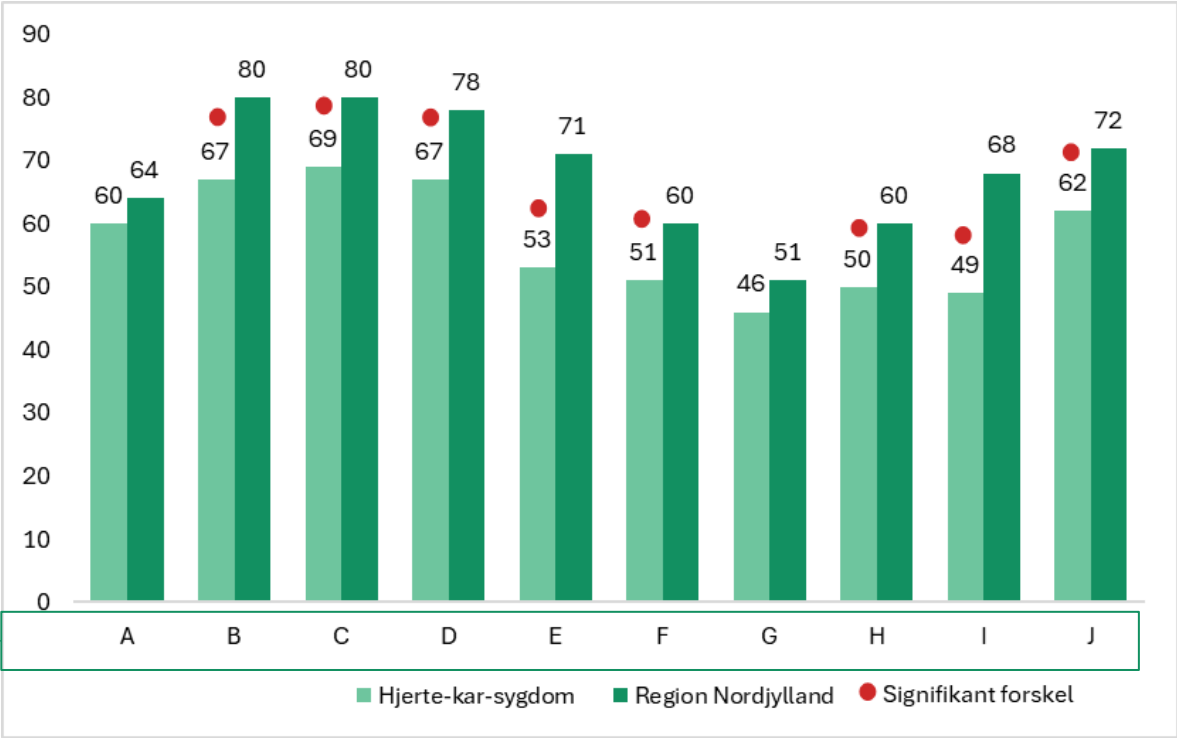
Digital sundhedskompetence

Digitale sundhedskompetencer omfatter borgernes evne til at anvende digitale tjenester til eget forbrug og i sundhedsvæsenets, motivation for at anvende disse samt tillid til datasikkerhed og adgang til relevante og tilpassede værktøjer.

Grafen viser de borgere, der har svaret 'enig' eller 'meget enig' på de udsagn, der fremgår af boksen.

- A: Teknologi gør, at jeg føler mig engageret i min egen sundhed
- B: Jeg ved, hvordan jeg skal bruge teknologi til at få de informationer jeg har behov for
- C: Jeg ved, hvordan jeg bruger teknologi til gavn for mig selv
- D: Jeg kan indtaste data i digitale sundhedssystemer
- E: Jeg lærer hurtigt at orientere mig i nye digitale muligheder
- F: Jeg synes, at teknologi hjælper mig til at tage mig af mit helbred
- G: Jeg synes, jeg får bedre hjælp fra de sundhedsprofessionelle når jeg bruger teknologi
- H: Teknologi forbedrer min kommunikation med sundhedsprofessionelle
- I: Det er nemt for mig at lære, hvordan jeg skal bruge nye sundhedsteknologier
- J: Jeg synes, at teknologi er nyttigt til at følge min sundhedstilstand

Figur 7: Digital sundhedskompetence blandt borgere med hjerte-kar-sygdom. 2025. Procent.

Figuren viser, at blandt borgere med hjerte-kar-sygdom er andelen, der svarer enig eller meget enig på udsagn om digitale sundhedskompetencer, lavere end det regionale gennemsnit på 8 ud af de 11 udsagn. Det vil sige, at andelen, der er positive overfor digitale løsninger generelt er lavere blandt borgere med hjerte-kar-sygdom sammenlignet med nordjyderne generelt.

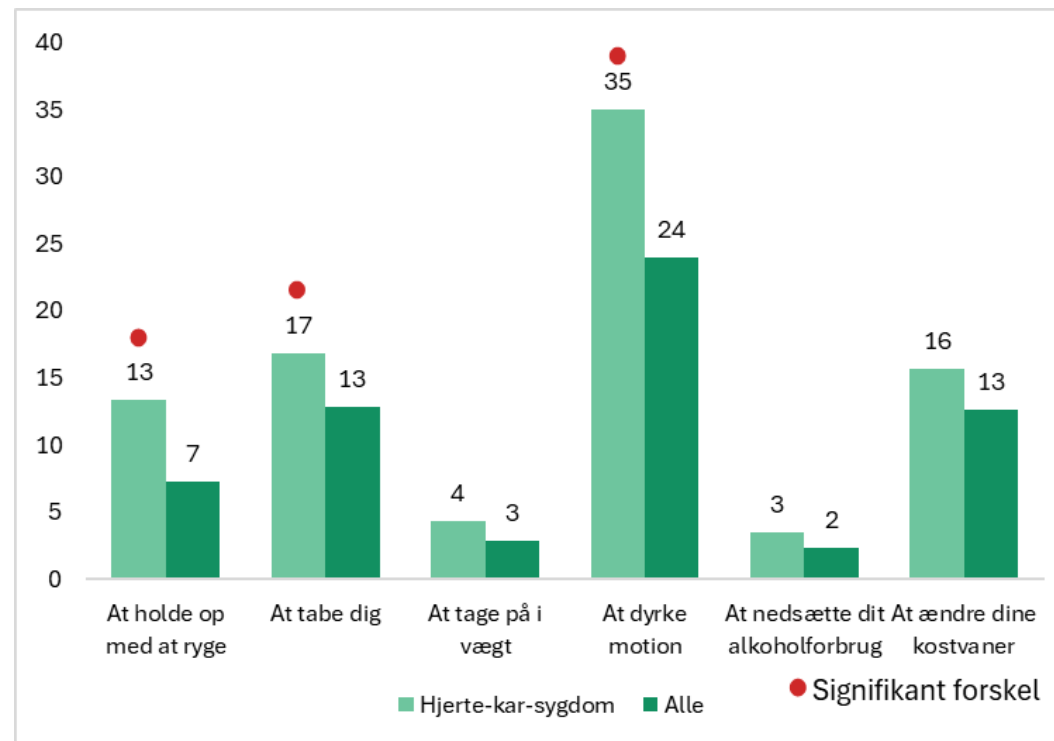
Egen læge/lægehus

Kontakt til egen læge/lægehus inden for de seneste 12 måneder:

Blandt borgere med hjerte-kar-sygdom har 87% været i kontakt med praktiserende læge inden for de seneste 12 måneder. Blandt nordjyderne generelt gælder de 66%.

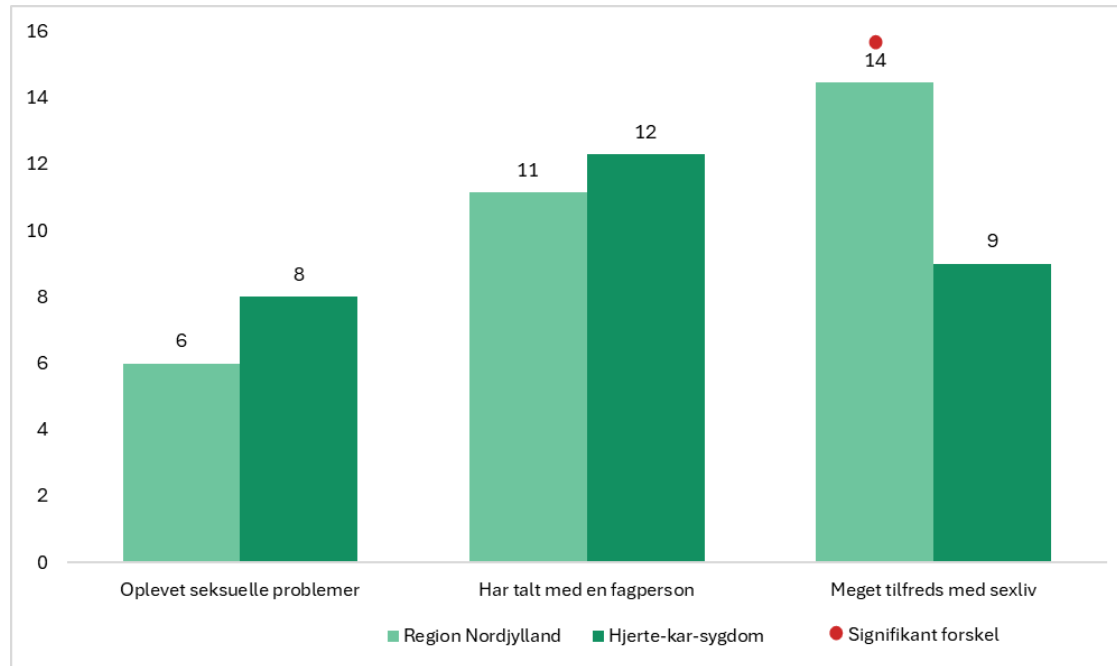
Figur 8 viser, at der er en større andel blandt borgere med hjerte-kar-sygdom, der har fået råd fra egen læge om at stoppe med at ryge, at tage sig, samt at dyrke motion sammenlignet med gennemsnittet for alle nordjyder.

Figur 8: Modtaget råd fra egen læge omkring sundhedsvaner. 2025. Procent

Seksuel sundhed

Figur 9: Seksuel sundhed blandt borgere med hjerte-kar-sygdom. 2025. Procent

Færre borgere med diabetes har svaret, at de er meget tilfredse med deres sexliv, sammenlignet med gennemsnittet for Region Nordjylland. På spørgsmålet om man har oplevet seksuelle problemer inden for de seneste 12 måneder og om man har talt med en sundhedsfaglig om seksuelle problemer inden for 2-3 år, er der ikke signifikant forskel på borgere med diabetes og nordjyderne generelt.

Vidensråd for forebyggelse:
Seksuel sundhed er en tilstand, hvor et menneske oplever seksualiteten som en meningsfuld og berigende del af tilværelsen og under givne livsomstændigheder kan realisere sine seksuelle lyster og behov, alene eller i et ligeværdigt samspil med andre.

Anbefaling fra Vidensråd for forebyggelse:
Sundhedsprofessionelle bør anerkende seksualitet som en vigtig sundhedsparameter og rutinemæssigt drage omsorg for relevante seksuelle og samlivsmæssige aspekter i det kliniske arbejde. Desuden bør sundhedsfagfolk gennem præ- og postgraduat uddannelse kunne opnå kendskab til samspillet mellem seksualitet, livsstil, sundhed og sygdom og tilegne sig basale færdigheder inden for almindeligt forekommende sexologiske problemstillinger

Definitioner

Kostmønster

Nordjydernes kostmønster er i undersøgelsen opgjort ved hjælp af en samlet kostscore. Respondenterne er blevet stillet spørgsmål omkring indtaget af henholdsvis frugt, grønt, fisk og fedt, og derudfra er der konstrueret et samlet mål for kostens kvalitet. Det er muligt at score fra 0 til 8 point (2), og afhængigt af det samlede antal point, placeres borgeren i én af tre rangordnede kostmønstergrupper. **Lav score på kostskalaen (0–2 point):** Et kostmønster med et lavt indtag af frugt, grønt og fisk, samt et højt indtag af fedt – især mættet fedt. En lav score indikerer, at der er behov for forbedringer af kostvanerne.

Fysisk inaktiv

Borgere, der på spørgsmålet 'Hvis du ser på det seneste år, hvad ville du så sige passer bedst som beskrivelse af din fysiske aktivitet i fritiden?' Har svaret 'Læser, ser fjernsyn eller har anden stillesiddende beskæftigelse'

Svær overvægt

BMI 30 eller derover (selvrapporteret højde og vægt)

Stressskala – høj score på stressskalaen

Stress er målt ved hjælp af PSS - Cohen's Perceived Stress Scale - som er en valideret stressskala oversat til dansk. PSS består af 10 spørgsmål, der for eksempel omhandler i hvilket omfang man opfatter sit liv som uforudsigeligt, ukontrollerbart og belastende, og om man føler sig nervøs eller stresset. Skalaen går fra 0 til 40, og jo højere score, desto højere grad af oplevet stress. Betegnelsen 'høj score på stressskalaen' anvendes om borgere med en PSS-score på 18 eller derover. Skæringspunktet er fastsat ud fra Den Nationale Sundhedsprofil 2010, hvor en score på 18 eller derover identificerer de 20 % af befolkningen i hele Danmark, som scorede højest på skalaen, det vil sige som tilhører de mest stressede.

Ryger dagligt

Borgere der har svaret, at de ryger cigaretter dagligt.

Ensomhed

Ensomhed er belyst ved hjælp af en standardiseret og valideret skala for ensomhed kaldet TILS (Three Item Loneliness Scale). Skalaen består af tre spørgsmål, der omhandler, hvor ofte man henholdsvis føler sig isoleret fra andre, savner nogle at være sammen med og føler sig udenfor. I spørgsmålene skelnes der ikke mellem forbigående og længerevarende tegn på ensomhed. De tre spørgsmål danner tilsammen en endimensionel skala, der rangerer fra 3–9, hvor en høj score indikerer en høj grad af ensomhed. En score på 7 eller derover anvendes til at karakterisere gruppen af ensomme.

Søvnbesvær, ængstelse og nedtrykthed

Personer der på spørgsmålet 'Har du inden for de seneste 14 dage være generet af nogle af de nævnte former for smerter og ubehag?' har svaret 'Ja, meget generet' på genererne:

'søvnbesvær, søvnproblemer'

Ængstelse, nervøsitet, uro og angst'

'Nedtrykthed, deprimeret, ulykkelig'.

Definitioner

Behandlingsbyrde

At have en sygdom medfører en række opgaver, der kan opfattes som besværlige og byrdefulde. Denne såkaldte behandlingsbyrde er målt med 10 spørgsmål, og omhandler det besvær, der kan følge med at have en sygdom og skulle følge behandling. Det er eksempelvis det at skulle hente medicin, huske at tage medicin, kontakte sundhedsvæsenet og kunne overskue aftaler og arrangere transport, gennemføre tilrådede livsstilsændringer og inddrage familie og venner. Svarene fra de 10 spørgsmål samles i ét mål og er inddelt i, om deltagerne oplever, at der er ingen, lav, medium eller høj byrde af deres sygdom.

Sundhedskompetence

De inkluderede spørgsmål stammer alle fra spørgebatteriet Health Literacy Questionnaire (HLQ), der samlet består af 9 domæner. De 10 spørgsmål stammer fra skala 6 'Kan samarbejde aktivt med sundhedsprofessionelle' og skala 9 'Kan forstå information om sundhed'.

Digital sundhedskompetence

De inkluderede spørgsmål stammer alle fra spørgebatteriet eHealth Literacy Questionnaire (HLQ), der samlet består af 7 domæner. De 10 spørgsmål stammer fra skala 3 'Evne til aktivt at benytte sig af digitale løsninger' og skala 5 'Motiveret for at bruge digitale løsninger'.

Seksuel sundhed

Spørgsmålene om seksuel sundhed er egenudviklede med inspiration fra spørgsmål om emnet, der